

Forum Standaardisatie

Wilhelmina v Pruisenweg 104
2595 AN Den Haag
Postbus 84011
2508 AA Den Haag
www.forumstandaardisatie.nl

notitie

Opname VISI 1.3
op de lijst voor 'pas toe of leg uit'

COLLEGE STANDAARDISATIE

CS 14-05-05A

Agendapunt:	05		
Bijlagen:	-		
Aan:	College Standaardisatie		
Van:	Forum Standaardisatie		
Datum:	15 mei 2013	Versie	1.0
Betreft:	Opname VISI 1.3 op de lijst voor 'pas toe of leg uit'		

Waarom is een keuze belangrijk?

VISI is gericht op de digitale communicatie tussen projectpartners bij een bouwproject. Doel van VISI is om de transparantie en traceerbaarheid van het bouwproces te vergroten. VISI maakt het bijvoorbeeld mogelijk om wijzigingen snel te accorderen of de laatste versie van een detailtekening tijdig beschikbaar te stellen. De overheid is een belangrijke opdrachtgever van werken (bijv. wegenbouw, utiliteit). Met de standaard kan de overheid de communicatie met betrokken (markt)partijen digitaliseren en optimaliseren. De eerdere opname van VISI versie 1.2 op de 'pas toe of leg uit'-lijst heeft gezorgd voor een duidelijk uitgangspunt bij de aanschaf van software voor de ondersteuning van het bouwproces.

Beheerder CROW heeft een nieuwe versie van de VISI-standaard vastgesteld, versie 1.3. De nieuwe versie heeft enkele technische/functionele verbeteringen en vervangt de voorgaande versie, die reeds op de 'pas toe of leg uit'-lijst is opgenomen.

Hoe is het advies tot stand gekomen?

Na een intake is een beknopt expertadvies opgesteld waarin de wijzigingen verder zijn beschreven. In het expertadvies is in het bijzonder gekeken naar de mogelijkheid om voortaan nieuwe versies van VISI automatisch op te nemen op de lijst voor 'pas toe of leg uit'.

Voor het beknopt expertadvies is input verzameld bij de betrokkenen uit de expertronde van de eerdere versie. Het expertadvies is ook door deze betrokkenen gereviewed. Daarna is het expertadvies beschikbaar gesteld voor publieke consultatie. Dit heeft geen aanvullende reacties opgeleverd.

Zijn er risico's verbonden aan de keuze?

Er zijn geen specifieke risico's verbonden aan de keuze.

Gevraagd besluit

Constateringen

- Momenteel is de software van slechts één leverancier gecertificeerd voor de nieuwe 1.3 versie van de standaard.
- Om te kunnen voldoen aan het criterium 'Draakvlak' is vereist dat de standaard meerdere aanbieders heeft.
- Naar verwachting zullen in mei nog 2 leveranciers de certificering ontvangen.

Het College wordt gevraagd in de stemmen met de volgende voorstellen:

- 1) Aan de opname van de standaard wordt de voorwaarde verbonden dat tenminste twee partijen gecertificeerde software kunnen leveren. Aangevuld met een realistisch uitzicht op een spoedige toename van dit aantal.
- 2) Forum standaardisatie wordt door het College gemachtigd om te toetsen of aan deze randvoorwaarde is voldaan.

Opnamebesluit

Met inachtneming van bovenstaande voorwaarde wordt het College Standaardisatie gevraagd om in te stemmen met:

- 1) Het vervangen van VISI versie 1.2 door versie 1.3 op de lijst voor 'pas toe of leg uit';
- 2) Het functionele toepassingsgebied en organisatorische werkingsgebied. Deze blijven gelijk aan die van de vorige versie, te weten:

Systemen voor formele communicatie tussen partijen in de bouwsector, zowel grond- weg en waterbouw, de burger & utiliteitsbouw als de installatiebranche.

en

Overheden (Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen) en instellingen uit de (semi-) publieke sector.

- 3) Aanvullende adviezen aan de indiener, gericht op het verkrijgen van de status 'Uitstekend beheerproces'¹:
 - a) Formaliseer het versiebeheer in het beheerproces en geef daarbij in het bijzonder aandacht voor 'backwards compatibility' van de standaard.
 - b) Maak een openbare consultatie onderdeel van de vaststellingsprocedure van de standaard.

¹ Met deze status kan een beheerder toekomstige versies van de standaard op de 'pas toe of leg uit' -lijst laten plaatsen, zonder dat hier een aanvullende Forumtoetsing voor nodig is.

- c) Onderzoek of de Nederlandse overheid een formele rol toegewezen moet krijgen in het beheer- en vaststellingsproces van de standaard. Bureau Forum Standaardisatie zal hierin ondersteunen en zal het Forum over de uitkomst rapporteren.

Datum
16 mei 2013

Toelichting op de experttoetsing en consultatie

Waar gaat het inhoudelijk over?

De standaard VISI richt zich op de digitale communicatie tussen projectpartners bij een bouwproject. Doel van VISI is om de transparantie en traceerbaarheid van het bouwproces te vergroten en hiermee de kwaliteit en efficiency te vergroten, alsmede de doorlooptijd te verkorten. Uiteindelijk draagt dit dan bij aan de kosten- en procesbeheersing van bouwprojecten.

Hoe is het proces verlopen?

Omdat de aanmelding van versie 1.3 van VISI een vervanging van de huidige versie van de standaard op de 'pas toe of leg uit'-lijst betreft is gekozen voor een verkorte procedure. De wijzigingen die in de 1.3 versie van VISI zijn doorgevoerd zijn technisch-inhoudelijk van aard en betreffen geen wijzigingen in scope en/of focus. Het functioneel toepassingsgebied wijzigt niet.

Op basis van deze aanmelding is dit beknopte expertadvies opgesteld. Hierbij is met name gekeken naar de veranderingen ten opzichte van de eerder uitgevoerde toetsing. Na een reviewronde door de experts uit de eerdere VISI-expertgroep is het advies vastgesteld en voorgelegd ter openbare consultatie.

Hoe scoort de standaard op de toetsingscriteria?

De standaard en het bijbehorende standaardisatieproces zijn voldoende open.

Op twee punten is verdere verbetering mogelijk:

- *Versiebeleid*: er zijn naast het beheerproces een aantal praktische afspraken voor nieuwe versies (iedere twee jaar, een half jaar implementatietijd, ondersteuning van één oudere versie), die gehandhaafd worden door middel van het keurmerk voor software. De vraag is echter of dit in de praktijk voldoende is, vanwege het soms langlopende karakter van bouwprojecten. Het kan mogelijk wenselijk zijn deze afspraken verder te formaliseren door dit vast te leggen in de documentatie van de standaard zelf en formeel te bekrachtigen. Hierbij moet specifiek aandacht worden gegeven aan 'backwards compatibility', met name in geval van langlopende projecten (die daardoor gebaseerd zijn op een eerdere versie van VISI).
- *Openbare consultatie*: er is geen openbare consultatie ingericht voor nieuwe versies van de standaard. Door een openbare consultatie op te nemen in het proces van het uitbrengen van een standaard krijgen alle belanghebbenden de kans de standaard te beoordelen.

Daarnaast zou er in het kader van 'automatisch opnemen' van nieuwe versies wellicht ook gekeken kunnen worden naar een meer formele rol voor de overheid in het beheer – nu verloopt dit vooral via individuele overheidsfunctionarissen die vanuit hun functie te maken hebben met de VISI standaard.

Toegevoegde waarde

De standaard biedt duidelijke meerwaarde binnen de gekozen scope. Door toepassing van VISI kunnen kosten bespaard worden en ontstaat er meer duidelijkheid in de afspraken tussen de betrokken partijen.

Via de internationale standaard ISO 29841-2:2012 is VISI (1.3) in lijn met internationale ontwikkelingen (deze ISO standaard is volledig gebaseerd op VISI). Voor de Nederlandse situatie blijft VISI echter de aanbevolen standaard.

Draagvlak

Het draagvlak binnen de sector is groot en groeiende. Een aantal grote publieke partijen werkt inmiddels met VISI (o.a. ProRail, gemeente Amsterdam) of heeft ervaring mee opgedaan. Er zijn inmiddels duizenden projecten waarin VISI is of wordt toegepast.

Het aantal leveranciers waarvan de software is gecertificeerd voor VISI 1.3 is op dit moment nog beperkt. De verwachting van CROW is dat dit op korte termijn (maart 2013) zal veranderen. Geadviseerd wordt dit als randvoorwaarde op te nemen.

Opname bevordert de adoptie

De lijst voor 'pas toe of leg uit' kan bijdragen aan de verdere zichtbaarheid van de standaard binnen de overheid. De overheid is een belangrijke opdrachtgever van werken (bijv. wegenbouw, utiliteit). Hoewel opname op de lijst voor 'pas toe of leg uit' het daadwerkelijke gebruik in bouwprojecten niet verplicht, zorgt het wel voor een duidelijk uitgangspunt bij de aanschaf van software voor de ondersteuning van het bouwproces.

Wat is de conclusie van de expertgroep en de consultatie?

Aan het Forum en College Standaardisatie wordt geadviseerd de 1.3 versie van VISI op te nemen op de 'pas toe of leg uit'-lijst als vervanging van de 1.2 versie die nu is opgenomen, mits het aantal gecertificeerde softwarepakketten significant is toegenomen. Nu is slechts één leverancier formeel gecertificeerd. Deze voorwaarde lijkt op korte termijn, nog voor de vergadering van het College Standaardisatie in mei 2013, ingevuld te kunnen worden.

Beheerder CROW heeft tevens gevraagd het beheerproces van VISI aan te merken als 'uitstekend beheerproces', zodat Forum en College in de toekomst zonder verdere toetsing kunnen besluiten tot opname van nieuwe versies van de standaard op de lijst. Geconcludeerd wordt dat het beheerproces op dit moment weliswaar voldoende open is, maar nog niet dusdanig dat automatisch tot een dergelijk besluit overgegaan kan worden. In het advies worden enkele suggesties gedaan waardoor dit in de toekomst mogelijk wel het geval kan zijn.

Achtergrondinformatie²

- Expertadvies VISI 1.3
- Overzicht reacties consultatieronde

² <https://lijsten.forumstandaardisatie.nl/open-standaarden/visi>